AUT, L, 2012, p. 133-139

LITERA T, PE FRUNTEA POETULUI: OCTAVIAN DOCLIN

Valy CEIA
(Universitatea de Vest din Timişoara)

On the Poet's Forehead, the Letter T: Octavian Doclin
By surpassing Manichaean, vindictive and triumphalist attitudes, the Doclinian creation both gives shape to and eternally longs for the harmonious unity of a world animated by the sacred. In my view there are two central ideas in Doclin's writings: sacrality (under its various shapes: love, belief, humanism) and unity (achieved through the minimal poem, the dot, the kernel of being; it is the One to which philosophical thinking has always aspired). Based on such defining structures, the works of Octavian Doclin find within conscience a true mechanism of self-revelation. The strength of the poet resides in surmounting – through understanding and the linguistic expression of fractures – the paradoxical, contradictory, meta/translogical dimensions of reality, sublimated in a text that is ardent due to its various examples of the world's sacrality. In its interplay of hope and despair, certainty and uncertainty, love is relentlessly engaged in building the world's being and securing its flight. The manifestations of love, in their multitude, are bound in an unbreakable link and together they make possible the understanding of the human being.

Keywords: *Octavian Doclin, poem, unity, sacrality, love*

Cutreierat de obsesii şi hărţuit de luciditate, ca orice poet demn de acest nume, Octavian Doclin unifică în opera sa ceea ce defineşte cu asupra de măsură viaţa noastră, iubirea şi cunoaşterea. Depăşind atitudinile maniheiste, vindicative, triumfaliste ale variatelor ideologii literare, transgresând, prin aglutinare, orice dogmă, creaţia docliniană conturează şi, deopotrivă, tânjeşte neîncetat după unitatea armonică a lumii, însufleţită de sacralitate. E una dintre noimele fundamentale ale operei sale, recognoscibilă constant, în tuşe variate, în întreg universul artistic. În diz-armonie aproape descumpănitoare cu o literatură, postmodernă, a dezarticulărilor, a rupturilor, a fragmentărilor, a ipostazierii zgurei vieţii ca instanţă poetică, Octavian Doclin învinge printr-o detaşare suverană această latură, reală, dar superficială a fiinţei. Perceperea elementelor de profunzime, a detaliilor semnificante şi a noimelor fundamentale ale vieţii şi evidenţierea lor poetică se săvârşesc – „poetule of poetule/ biet" (*Poruncile*) – prin drama agonică, dar solară (pentru noi), a căutătorului: „Mai degrabă însingurat/ indecis şi temător/ căuta să îşi apropie suferinţele/ ca pe o sărbătoare" (*Poem minim*). Veritabila operă literară este, precum spuneam undeva, o jertfă cristică: „Ne referim doar în aparenţă/ la o fiinţă în carne şi oase./ El există neexistând (explicit lucru).// Din carnea lui hrăneşte precum/ pelicanul./ Oasele lui le dăruieşte/ făină/ pentru sărbători." (*Când vorbim despre poet*). Doclin se aşază alături de aceia care izbutesc să ne reveleze un cosmos exemplar, viaţa noastră, în dimensiunile ei altitudinale. Nu lutul lumii, ci lamura ei se înalţă învăluitoare din universul său poetic:

> „Poetul – pârga cuvintelor/ început de rod o nouă naştere ultima –/ coroana de slavă a poemei altoiul/ trunchiului de pământ al poemului în putrezire// naştere din naştere/ putrezirea înviată de neputrezire/ lemn din ceruri înflorit din lemn de pământ –/ pe fruntea poetului săpată forma literei T/ mereu adâncindu-se/ în palma mâinii lui drepte ivită rana/ încet deschizându-se/ întâiul rod – deodată cu pârga" (*Pârga*).

Poezia, „joc secund, mai pur", e viaţă trăită plenitudinar, unde înălţarea se măsoară cu treptele coborâte în subterană.

Două sunt, în viziunea mea, liniile de forţă ale operei docliniene: sacralitatea (sub variatele sale ipostaze: iubire, credinţă, umanism) şi unitatea (întruchipată de poemul minim, poemă,

BDD-A6488 © 2012 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:54:49 UTC)

punct, sâmburele firii; e Unu[1], înspre care dintotdeauna a năzuit gândirea filosofică). Fundată pe atare structuri definitorii, creaţia lui Octavian Doclin instituie în conştiinţe un veritabil mecanism al revelării de sine.

În tentativa dramatică a descoperirii adevărului întreg şi simplu, pe frontul invizibil al fiinţei se desfăşoară războaiele cele mai acerbe, lupte necurmate, coextensive oricărei vieţi vrednice de nobleţea ei: „Dar câte-ntrebări mai ai de pus vieţii/ şi la câte nedumeriri mai vrei să-ţi răspundă moartea/ ca într-un lagăr eşti în interiorul propriului poem/ loc săpând la rădăcina cuvântului prin care să evadezi" (*Câinii cuvintelor*); „*Ca pe un templu îngust*/ pe locul din care ai scos piatră cu piatră/ cu îndurare mânie şi împăcare/ aşa ai construit poemul/ cel minim cândva/ un capriciu din moment ce ostenit/ îţi spui acum căutând izbânda/ desfătarea de sine/ gem (muget) deci exist" [*Gem (muget) deci exist*]. Geamătul, recurent, destăinuie acest mod plenar de percepere a lumii. Mijloc şi nu scop, poemul este calea poetului în dezvăluirea rosturilor noastre:

> „Aleargă dar nu ştie-ncotro/ de sus în jos de la stânga spre dreapta/ căutând locul unde să ţese în pânza poemului/ ochiul ochiul acela atât de dorit/ a fi invizibil prin care să vadă/ fără să fie văzut cuvintele întâile/ care vor să cucerească/ prin năvală cortul poemei/ născute însă anume pentru a fi condamnate/ ca victime sigure primele" (*Agonia*).

Izbânda unei atare lupte aparţine întotdeauna imperiului clipei: „dinspre marginea vieţii lui/ suspect de liniştit poetul priveşte/ clipa agonizând între leşurile cuvintelor/ (despre care se face scriere mai sus/ pomenite astfel)/ ce urmau să fie-ncinerate târziu/ mult prea târziu şi ciudat de aproape/ de locul unde porni să clipească deja/ invizibilul ochi" (*Agonia II*).

Dar o astfel de trăire agonică nu e altceva decât dimensiunea verticală a fiinţei, cea prin care trecutul şi viitorul ne conturează laolaltă drumul:

> „Mergea în fruntea lor/ ţinând toiagul în dreapta/ iar în mâna stângă mâna dreaptă/ a celui mai mic dintre cei mici/ [...]/ ridică toiagul şi râul porni să curgă îndărăt/ Halleluiah a strigat şi începu să cânte/ în cor cu toţi cei mici dintre cei mici/ apoi şi-au continuat drumul prin vale/ ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat/ *maibinele este duşmanul binelui*/ îşi aminti el adevărul pe care i-l spusese/ tatăl său pe când era de vârsta celor/ care acum îl urmau mult mai tăcuţi spre/ Cetatea rostirii" (*Râul*).

Conştiinţa suverană a verigii dintr-o umanitate în desfăşurare, în care omul poate crea doar păstrând intacte dimensiunile fundamentale ale fiinţei, ar trebui să ne guverneze, nefragmentat, viaţa. De aceea, părinţii şi copiii sunt repere existenţiale majore, fără de care totul ar fi nimic:

> „urcă în podul casei precum/ fiul cel mic în basmul acela/ caută şi vezi de găseşte tăbliţa/ pe care învăţa să scrie bunicul/ şi şterge-o de praf/ ea este de-o importanţă vitală/ cu siguranţă ea este viitorul câmp de luptă/ pe care vei putea odihni/ apoi ia-ţi copiii de mână/ păşeşte prin poarta grădinii/ şi în spatele casei/ opreşte-te lângă cuptorul de lut/ arată-le cum se scoate cenuşa uitată/ cu palmele tale/ cum se frământă cu tălpile crăpate lutul reavăn" (*Şi totuşi ceva*).

Ritmul larg, cu sonorităţi mitice, al copilăriei învăluie cuceritor; sunt aici concentrate, deopotrivă, înţelepciunea *in statu nascendi* şi iubirea ce e pe cale să dea în pârg. Pretutindeni în plămada poemelor, oricare ar fi dimensiunile afecţiunii, emblema dragostei o constituie puritatea, tandreţea tulburătoare. „Numai o *iubire purificată* are *descoperiri* afectuoase. Ea este *individualizantă* (s.a.)" (Bachelard 1989: 97). Ne aflăm în însuşi centrul lumii creştine, iubirea – sub diversele-i chipuri – fiind un veritabil motor fiinţial.

Dorinţa de a dobândi şi de a păstra harul dumnezeirii revendică un efort fără astâmpăr, identitatea remodelându-se constant prin alteritate. Căldură şi revoltă, împăcare şi zbatere,

[1] *Foamea de Unu* poartă titlul şi un volum de poeme al lui Ştefan Aug. Doinaş (1987: Bucureşti, Editura Eminescu).

BDD-A6488 © 2012 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:54:49 UTC)

încredere şi disperare – iată, între altele, ce conferă dinamism incantaţiilor poematice docliniene. Versetul biblic „Cred, Doamne, ajută necredinţei mele!” răzbate, ca un ecou, în intensităţi variate, din fiecare volum. Zi de zi, credinţa reclamă, intemperantă, agonia. „Credinţa cea cu adevărat vie, cea care trăieşte din îndoieli şi nu le „depăşeşte”, credinţa [...] – scrie Unamuno – este voinţa de a şti care se preschimbă în voinţa de a iubi, este voinţa de a înţelege care devine înţelegerea voinţei, şi nu o dorinţă de a crede care sfârşeşte în neant. Însă toate acestea se petrec agonizând, luptând.” (1993: 64). Propensiunea către purificare şi desăvârşire reconfigurează astfel din temelii rosturile ontologice ale omului:

> „E noapte/ mă pregătesc să cobor în subterană/ în uşă mă întâmpină îngerul/ deloc surprins întreabă unde plec la această oră/ îi spun adevărul aproape gol/ ştie şi simte că nu-l mint întrutotul/ fiindcă mi-a adus şi mă ajută să-mi pun/ în picioare ghete noi de plumb/ pentru a mă întoarce mult mai uşor acasă/ zice el” (*Îngerul zice*).

Liniştea şi pacea eternă se clădesc şi se dobândesc, paradoxal, prin trudă de zi şi de noapte, prin luptă necurmată.

Leit-motiv, valea încapsulează această percepţie complexă a lumii şi a vieţii. Cu cât mai mult te cobori cu atât mai mult te vei înălţa, ne spune, de la un capăt la altul al operei sale, Octavian Doclin, pe urmele textului evanghelic. Înfăşurat ca într-o armură cu emblemele Tradiţiei, omul izbuteşte să-şi dureze înălţarea atâta vreme cât coboară, ne revelează şi Dionisie Areopagitul:

> „înaltul cel mai înalt al înălţării va fi totuna cu adâncul cel mai adânc al smeririi. Cu cât mai afund şi mai jos e adâncul, cu atât mai sus şi mai neţărmurită va fi înălţarea, la fel cum fântâna cu cât e mai adâncă, cu atât e mai înaltă – înălţimea e totuna cu adâncimea. De aceea, cu cât mai mult se smereşte omul, cu atât se va înălţa el.” (1993: 166).

Ne rămâne să găsim, sisifi ai vieţilor noastre, potecile coborâşurilor care să ne ducă în înălţimi:

> „Ca purpura-m crezut, tânăr fiind,/ că este viaţa, şi neliniştită,/ cu viaţa mea cobor, mereu suind,/ la cer înalt, pentru a-mi fi citită./ Şi bat şi bat şi nu ştiu unde bat,/ ori poate bat în punctele de aer,/ că nu am vrut, dar nici nu am aflat/ din câte-nvolburări se-ncheagă-un caer” (*Poemul ce se stinge*).

Nu suficienţa lui *ştiu*, ci îndoiala, *punctum movens* existenţial, lăsând cale slobodă înălţării noastre, o descoperim, pas cu pas, în operă.

Aflat în locul fără loc al înţelesului de dincolo de înţeles, poetul ne vorbeşte prin „[...] poemul acesta/ despre dorul de dinaintea dorului” (*Întâlnire nocturnă cu Gassenheimer, arhivarul şef, memoria lumii*). Învăluiţi de sentimentul transcendenţei, păşim în sfera poematicii răvăşitoare:

> „am auzit bătăi scurte în uşa camerei de bibliotecă:/ – Cine este? Am întrebat cu o voce îngândurată./ – Gassenheimer mi-a răspuns o voce şoptită./ – Bine dar tu nu eşti moartea tu nu eşti moartea/ nu pot să-ţi deschid i-am răspuns./ O carte căzuse din bibliotecă şi în timp ce mâna mea aşternea/ pe hârtie ultimul cuvânt al acestui poem/ am auzit bătăi scurte în uşa camerei de bibliotecă:/ – Cine este? am întrebat cu o voce îngândurată./ – Arhivarul şef mi-a răspuns o voce şoptită./ – Bine dar tu nu eşti moartea tu nu eşti moartea nu pot/ să-ţi deschid – i-am răspuns./ O carte căzuse din bibliotecă şi în timp ce mâna mea/ punea punct după ultimul cuvânt al acestui poem/ am auzit bătăi scurte în uşa camerei de bibliotecă:/ – Cine este? am întrebat cu o voce îngândurată./ – Eu sunt memoria lumii eu sunt moartea de dinaintea morţii/ mi-a răspuns vocea şi în acelaşi timp am simţit cum o mână/ sigură de reuşita ei începu să transcrie cu cerneală gri/ direct pe umărul meu drept acest poem” (*ibidem*).

BDD-A6488 © 2012 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:54:49 UTC)

Străbat, tulburătoare, accente tragice, însă „O lume fără dinamica puterii şi fără tragismul vieţii şi al istoriei nu este împărăţia lui Dumnezeu şi nici împlinirea omului şi a lumii sale. Împlinirea este legată de veşnicie şi nici o fantezie nu poate măsura veşnicia; dar putem presimţi, totuşi, ceva" (Tillich 1990: 99). În mijlocul umanităţii care îşi exhibă triumfalist jocurile răcelii, ale detaşării şi puterii, Octavian Doclin a ajuns la limanul de pe care ştie că mai crâncenă decât suferinţa este lipsa suferinţei, că mai crâncenă decât iubirea este lipsa iubirii.

Speranţă şi deznădejde, siguranţă şi nesiguranţă continuă, iubirea clădeşte neîncetat fiinţa lumii şi îi asigură zborul. Într-o coeziune de nezdruncinat, manifestările iubirii, în multitudinea lor, fac posibilă înţelegerea omului şi a omenescului. Prietenii, familia, dumnezeirea sunt stâlpii noştri în lume, gândeşte poetul; în afara lor viaţa nu-şi găseşte temeiuri. Corolar al acesteia, prietenia e menită să deschidă în fiinţa noastră înseşi cărările durabile ale umanităţii: „[...] cu cât cineva are mai multă încredere în sine şi e mai întărit prin virtute şi înţelepciune, încât să nu aibă nevoie de nimeni şi să considere că toate ale sale depind numai de el, cu atât mai mult se distinge râvnind şi cultivând prieteniile (trad. m.)." (Cicero 1902: IX, 30).[1] În acest orizont, reflexe luminoase din Blaga, Nichita Stănescu, Eminescu nu fac decât să prelungească stăruitor senzaţia unei comuniuni de dincolo de timp, închegată potrivit valorilor ontognoseologice şi nu condiţionată de elementele materiale ale existenţei.

Împletirea tradiţiei cu modernitatea, a dimensiunii verticale cu cea orizontală, a concretului cu abstractul duce la o armonie ineluctabilă, înlăuntrul căreia *unitatea,* nu segmentarea, *noi,* nu eu, *totdeauna,* nu acum sunt coordonate fundamentale ale viziunii asupra Lumii: „Iubito,/ odată pătruns în Cetatea Poemului/ voi lega emoţia/ cu funia unei fulgerătoare/ amintiri./ Numai astfel vom putea asculta/ muzica ochilor,/ numai aşa se naşte poemul scurt." (*Poemul scurt*); „Spaţiul meu pe hârtie/ are dimensiunea memoriei." (*Recurs*). Între subiect şi obiect, între poet şi poemul său se aşază natura transcendentă a sensului. Forţa poetului rezidă în depăşirea prin înţelegere şi articulare lingvistică a fracturilor, a dimensiunilor paradoxale, contradictorii, meta/translogice ale realităţii şi sublimarea lor într-un text ardent prin ipostazele, variate, ale sacralităţii lumii[2]: „Apele se adună doar în faţa unei piedici/ frunza sunătoare a lemnului/ le acoperă/ tu îţi ascunzi faţa în mâini/ moartea ochii-ţi descoperă/ nisipul se naşte în cariera de nisip/ vântul îl împrăştie-n dună/ tu îţi ascunzi poema după cuvânt –/ mâinile moartea-ţi adună" (*Poem de seară*).

Întrepătrunderea celor două planuri ori, altfel spus, lipsa unei rupturi ferme între existenţa planului mundan al realului tangibil şi material şi acela înalt, al realităţii metafizice constituie un *modus vivendi sine qua non*; ochiul-vederea-vedenia-viziunea, mâna-scrisul-cuvântul-sensul, iată doar două dintre acestea. „*Pământul se întoarce în pământ*/ ţărâna se întoarce în ţărână/ cuvântul se întoarce în cuvânt/ văpaia mâinii se întoarce-n mână." (*Umbra*); „...aşezat în scaunul gândului/ simţind cum colţii cuvântului/ cuceresc mâna" (*Sfârşit de poem*). Lumina şi incandescenţa ochilor sunt reflexele înţelegerii ultime: „De lumină am nevoie/ fiindcă ochi deşi am/ sunt orb/ cuvintele-n pârgă nu le văd/ le aud doar" (*Lamentaţia*). Oglindind luciditatea disperantă, clarviziunea spirituală, cunoaşterea absolută, ochiul este o prezenţă obsedantă: „Numai poetul/ cel ce şi-a păstrat din tinereţile sale/ ager ochiul al treilea şi nevătămat/ de poftele neruşinate ale cuvintelor" (*Conul de umbră*). Principiul transcendent al revelaţiei spre care jinduieşte este întruchipat de al treilea ochi (al lui Shiva). El, terţ inclus, unificator, e singurul capabil să ne învedereze, aşa cum cu ardoare crede poetul, chintesenţa lumii.

Însăşi febrila, obsedanta căutare spre a încapsula evanescentele dimensiuni ale poeticităţii (nenumărate poezii poartă titlul *Poetul, Poemul minim, Sfârşit de poem* sau, chiar, *Titlu*) are

[1] În original, textul este acesta: „Ut enim quisque sibi plurimum confidit et ut quisque maxime virtute et sapientia sic munitus est, ut nullo egeat suaque omnia in se ipso posita iudicet, ita in amicitiis expetendis colendisque maxime excellit."

[2] „La quête poétique, a pour but d'échapper à la bipolarité du monde exprimé, d'échapper à la dichotomie sacré/ profane ou profane/ sacré que la pensée logique induit dans notre pensée, et d'atteindre par l'extase poétique le tiers secrètement inclus qui est Être, Vie, Existence, Sacré. Sans cette extase transcendente par nature, la poésie n'est pas possible." (Bădescu 2000: 182).

BDD-A6488 © 2012 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:54:49 UTC)

rădăcini comune. Intemperant, fervent, nemulţumit – ca în orice autentică viaţă –, trudnic cercetător al esenţei artei, poetul intuieşte că Frumuseţea, Binele, Adevărul nu pot fi însă exprimate până la capăt: „cuvântul trebuie să se nască în afara poemului/ dar să crească şi să rămână în el// fiindcă atât de mult a iubit poetul poemul/ încât a dat pe singurul său cuvânt afară din el/ născându-i poema" (*Apărarea poemului*).

Alunecarea către o plină de înţelesuri şi de cuvinte tăcere e conştiinţa la care se ajunge, edificată la nivel verbal de lexeme-motiv ce explodează în semnificaţii multiple şi complexe. *Poem-poemă*, concentrând chiar viziunea sa asupra artei, întreţese ideea vie a incompletitudinii limbajului, a limitelor sale – „cuvintele putrede trădătoare făţarnice" (*Vreodată cândva*). Dar se ştie,

> „Poezia foloseşte cuvintele din disperare. Nu se poate vorbi despre poezie ca despre o artă a cuvântului [...]. În poezie putem vorbi despre necuvinte; cuvântul are funcţia unei roţi, simplu vehicul care nu transportă deasupra semantica sa proprie, ci, sintactic vorbind, provoacă o semantică identificabilă numai la modul sintactic" (Stănescu 1982: 173).

În căutarea Adevărului prin poezie, poetul sesizează că dincolo de poezie, în lumea tăcerii se află acesta:

> „Întotdeauna am rămas mut de admiraţie/ în faţa poeţilor care ştiu să povestească/ lungi poeme// (însă copil fiind nu muzica fierbinte a albinelor mă/ ademenea/ cât gândul neauzit şi rapid al păianjenului/ în peisajul său rece)// acum mâna mea/ încremenită stă deasupra hârtiei/ aşteptând clipa cea mai prielnică/ să vâneze/ punctul" (*În apărarea poemului scurt*).

Dionisie Areopagitul descrie acea stare de graţie:

> „cu cât ne suim mai sus, cu atât cuvintele se împuţinează datorită contemplării lucrurilor inteligibile. Tot astfel, când vom intra în întunericul cel mai presus de minte, vom găsi nu o vorbire concisă, ci tăcerea absolută şi încetarea gândirii. Tot astfel, credinciosul, când va isprăvi de suit va tăcea cu totul şi se va uni în întregime cu acela care nu poate fi exprimat." (1993: 151–152).

Deznădejdea poetului, a cărui lume de sensuri se izbeşte de materialitatea insuficientă a cuvântului, este învinsă tocmai de forţa dinamică a revelaţiei creatorului:

> „*Dar numai cine stăpâneşte*/ de la naştere arta caligrafiei/ poate să treacă podul înălţat deasupra/ drumului/ care duce la cortul însângerat/ cândva al poemei veghind acum/ din Urna Cerului arderea de tot/ a cuvintelor mute şi totuşi din cenuşa lor/ vor rodi seminţele leneşe/ cuvintele ucigaşe ale poemului" (*Podul*).[1]

Urma[2], umbra, cenuşa, praful sunt lexeme ce caută să concentreze această dimensiune inefabilă a vieţii: „am ţinut ascunsă/ imaginea reală lucrată în filigran,/ a morţii,/ pe care voi n-aţi ajuns s-o cunoaşteţi" (*Praf şi pulbere*). Trăind cu intensitate în „casa reflecţiei asupra lui însuşi" (Jung

[1] Nicidecum întâmplător, în *Argumentul autorului* la volumul ce reuneşte cele trei cicluri din *Pârga* citim: „[...] autorul n-a ambiţionat să creeze, explicit, o «trilogie poetică». Dar prin reunirea lor într-o singură carte, năzuieşte, acum, să-i faciliteze eventualului cititor cunoaşterea relaţiilor dintre *poet-poem-poemă-cuvânt* şi *Scrib*, care l-au obsedat aproape patru decenii de căutare poetică." (Doclin 2007: 5).

[2] În dinamica sensului, *urma* reprezintă un element-cheie al realităţii prinse în arcanele limbajului poetic. Ipostazierile sale semantice sunt surprinse, pornind de la perspectivele ferm conturate de către Derrida, într-un eseu al lui Radu Ţurcanu: „Din orizontul scriptural (al limbajelor) lumea apare (*doar aici*; s.a.) în dublă ipostază: existenţă, ca origine în închidere de sine, ca suplement la o absenţă «primordială», urmă plină («lume»); şi deschidere «non-primordială», re-prezentare ca existenţă în reducere (de sine) – urmă a lipsei de origine, suplement pentru absenţa «ne-originară.» (1992: 42–44).

BDD-A6488 © 2012 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:54:49 UTC)

1997: 86), experienţa devenirii poetului dobândeşte certe (şi obligatorii) valenţe arhetipale, de vreme ce „viaţa individuală este în acelaşi timp şi viaţa eternităţii speciei" (*ibidem*: 92). Mai mult, „fiecare om se are în centru pe sine, iar lumea întreagă se centrează numai în jurul lui, deoarece cunoaşterea de sine este cunoaştere divină." (Kierkegaard 1994: 27). Prin urmare, poetul-mărturisitor ne desluşeşte, în fond, esenţa devoţională a viaţii, conştient că „orice e strâmb în lume, e strâmb în el însuşi, şi dacă acum învaţă să se descurce cu umbra lui, atunci a făcut ceva efectiv pentru lume." (Jung 1997: 86). Numai că drumul înţelegerii la care s-a înălţat un individ - acelaşi, dar în alt fel - trebuie străbătut de fiecare dintre noi. Singură această soluţie ne asigură apropierea de fiinţa lumii şi de divinitate. În pofida imanentei sale labilităţi, condiţie a omului în lume, mecanismele soteriologice ale cunoaşterii astfel jalonate sunt evidente, ne încredinţează stăruitor poetul.

Într-un studiu despre relaţia complexă dintre filosofie şi poezie, Tudor Vianu constată pierderea sentimentului înrudirii profunde dintre religie, filosofie şi artă. Or, câştigul e dat numai de înţelegerea solidarităţii dintre cele trei forme de manifestare a spiritului, de „reactivarea conştiinţei că rădăcinile lor se împlântă în acelaşi teren şi că aceeaşi sevă le hrăneşte" (Vianu 1971: 17). Dacă literatura are o imanentă funcţie gnoseologică, fundamentală, poezia e, în pofida unei false şi păguboase înţelegeri, nu în primul rând afect, cât gândire. Poezia e afectul gândirii: „Fericită zi în care/ Ochiul minţii tale va orbi" (*Autorul Către cel mai mic ajuns tânăr stăpân în Cetate*). Astfel, poezia izbuteşte ceea ce proza, dar şi filosofia ori diversele ştiinţe, dintotdeauna aspiră: exprimarea începutului, dar şi a sfârşitului. Afirmă discret această idee Ştefan Augustin Doinaş: „Din marea Carte a Universului lipsesc – acesta este destinul nostru întru temporalitate – geneza şi apocalipsa. Poezia ca *erratum* la proza lumii încearcă să le suplinească pe amândouă." (1992: 10). Însă toate acestea iau forma unui echilibru suveran, ce se regăseşte în locul unde începutul şi sfârşitul se întâlnesc: „Şi văd peste umbră/ – umbra divină –/ din departe-n aproape/ din aproape-n departe/ (sfârşit şi început deodată)/ cum un copil în primul său vis" (*Poem minim*). Trăită uneori dincoace de sacru, alteori, în universul sacrului, viaţa dobândeşte sens plenitudinar numai dincolo de sacru, experienţă integrală a fiinţării, adevăr relevat cu mare acuitate de creaţia doclinană. Poezia, meditaţie asupra vieţii şi, deopotrivă, cale spre cunoaşterea de dincolo de cunoaştere reprezintă locul unde cărările întreţesute ale umanului îşi găsesc izvorul comun. În încântătorul său eseu asupra poeziei, Roberto Juarroz decelează, cutremurător, energia, de la un punct indicibilă, a poemului: „Art de l'impossible, la poésie est donc une recherche constante de l'autre côté des choses, du caché, de l'envers, du non-apparent, de ce qui semblait ne pas être." ([1987]: 36). Această calitate fundamentală a poeziei o descoperim, răscolitoare, în opera lui Octavian Doclin.

Referinţe bibliografice:

AREOPAGITUL, Dionisie 1993: *Despre numele divine*. Traducere de Cicerone Iordăchescu şi Theofil Simensky. Prefaţă de Ştefan Afloroaei, Iaşi, Institutul European.

BACHELARD, Gaston 1989: *Psihanaliza focului*. În româneşte de Lucia Ruxandra Munteanu. Prefaţă: Romul Munteanu, Bucureşti, Editura Univers.

BĂDESCU, Horia [2000]: *La mémoire de l'être. La poésie et le sacré*. Préface de Michel Camus. Version française de Horia Badescu et Gérard Bayo, [Monaco], Éditions du Rocher.

CICERO, Marcus Tullius 1902: *Laelius sive De amicitia*. Texte latin publié avec une notice, un argument analytique et des notes en français par E. Charles, Paris, Librairie Hachette.

DOINAS, Ştefan Augustin 1992: *Măştile adevărului poetic*, [Bucureşti], Cartea Românească.

JUARROZ, Roberto [1987]: *Poésie et Réalité*. Traduit de l'espagnol par Jean-Claude Masson, Les Editions Lettres Vives, Collection Terre de Poésie.

JUNG, C. G. [1997]: *Imaginea omului şi imaginea lui Dumnezeu*. Traducere de Maria-Magdalena Anghelescu, [Bucureşti], Teora, Colecţia Archetypos.

KIERKEGAARD, Søren 1994: *Fărâme filosofice*. Traducere de Adrian Arsinevici, Iaşi, Editura Synposion.

STANESCU, Nichita 1982: *Respirări*, Bucureşti, Editura Sport-Turism.

TILLICH, Paul (1980): *O ontologie a iubirii*, in „Viaţa Românească", anul LXXXV (1990), nr. 11.

BDD-A6488 © 2012 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:54:49 UTC)

ŢURCANU, Radu 1992: *Logica poeziei. Eseu despre re-prezentarea poetică*, Editura Eminescu.
UNAMUNO, Miguel de 1993: *Agonia creştinismului.* Traducere şi prefaţă de Radu I. Petrescu, Iaşi, Institutul European.
VIANU, Tudor 1971: *Filosofie şi poezie*. Studiu introductiv de Mircea Martin, Bucureşti, Editura Enciclopedică Română.

Surse:

DOCLIN, Octavian 1996: *Agresiunea literei pe hârtie*, Timişoara, Editura Hestia.
DOCLIN, Octavian 2009: *Aquarius. Poeme*. Cu o prezentare de Zenovie Cârlugea, Timişoara, Marineasa.
DOCLIN, Octavian 2003: *Carte din iarna mea.* Cu o interpretare critică de Olimpia Berca, Timişoara, Marineasa.
DOCLIN, Octavian 1995: *Clímă temperat continentală. Poeme*. Antologie şi versiune în limba engleză de Ada D. Cruceanu. Cu o postfaţă de Lucian Alexiu, Timişoara, Editura Hestia.
DOCLIN, Octavian 1989: *Cu gândul la metaforă. Poeme*, Bucureşti, Editura Eminescu.
DOCLIN, Octavian 1997: *Esau: 33 de poeme*. Cu o postfaţă de Adrian Dinu Rachieru, Reşiţa, Editura Timpul.
DOCLIN, Octavian 1993: *În apărarea poemului scurt*, Timişoara, Hestia.
DOCLIN, Octavian 1999: *Metafore gândite-n stil pentru când voi fi copil*. Ediţia a doua, adăugită. Traducerea poeziilor în limba engleză de Ada D. Cruceanu. Cu o Prezentare de Gheorghe Jurma şi o Postfaţă de Ion Marin Almăjan, Reşiţa, Editura Timpul.
DOCLIN, Octavian 1998: *47 poeme despre viaţă, dragoste şi moarte*, Reşiţa, Editura Timpul.
DOCLIN, Octavian 2007: *Pârga (I, II, III). Poeme (cu un Argument al autorului)*, [Reşiţa], Modus P. H.
DOCLIN, Octavian 2001: *Urma paşilor în vale (1999–2001): poeme*, [Timişoara], Hestia.
DOCLIN, Octavian 2008: *Urna cerului. Poeme*, [Timişoara], Editura Anthropos.

BDD-A6488 © 2012 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:54:49 UTC)